

دیگر کلاوه گبری ہم ریمان ست
انسان شمار مالش میدان بود بویت

بگردید

فضل کلید جو مال کل
گر خطیل جو کیے سبیل
شرم لاج پوشیدن چانگنا
کارہی کاج خواستن مانگنا

بگردید

کیوان زخصل سینچر آمد
اویت بفارے جور آمد
میرج بزبان ہندی بل
راہی بزبان فارے خردل
بکہ ہی عطار دگر تودانی
اورا تو دبیر چرخ بخوانی
برچیس مشتری برسیت
قاصی سہر در سادات
شد بکر ہندی زہرہ رانام
خنیگر آسمان دلارام

بگردید

ہندی پیل بود فضل دراز
میرج قریل لوبک را گبری بخوان
چوز بویا جانیفل بیشک بدان
دا کھہ را تو فارسی میدان ابلور
ہندی گویند خرابارا بچور
بجھایے ای میت تو یعنی بہر
زخیلیت سندی آمد سوٹھیر
دوست ہست

بگردید

بیمار مریض دکھیا جان
برگیر او طببا و باج ہی دان

بگردید

انجانا سینا وینا دکھتا
قربا شد کور عطان لہستا

لاکھ کر دشت
ویدان
نہایت
نہایت
نہایت

<p>هم خنده قهقهه است اما نه</p>	<p>پسکان وزره بگترست گانهی</p>
<p>مغرب در هندوی پکھاؤن</p>	<p>مشرق جو کہون پورب کا ماون ہی جنوب دکھن کا اور</p>
<p>ہم شمال اوتر کا چھور</p>	<p>ہم فرار و پیش کا جائے ہم عقب یا چین یقین پجاتے</p>
<p>بشم تو سروس و فرشتہ ملک</p>	<p>عقرب با زنی چھو کر دم برج فلک</p>
<p>ہم نونہ باگی اٹکل متیاس</p>	<p>ہم نونہ باگی اٹکل متیاس عطر خوشبوی و شمیم و بوی باس</p>
<p>خار کاٹھا پھول گل غنچہ گلے ہم پالی نام ساعت سر جام ہی ہندوی تو داہنا با یاں بچپار</p>	<p>بلدہ شجر آید نگر کوچی گلی عاقبت انجام آہر کام ہی راست و چپ ہم ہیں است و یار ف فرشتہ پن کاتے</p>
<p>چو اقبال و دولت بود چھہن دگر میں رسم شیم ہم دیدہ نہیں دگر نای نام تو مذہبی بخوان کہ پہلو بود ہندوی پائے</p>	<p>کیا راست پیشانی و ہم جسمین بدان مردک پہلی و امین چین بود ہونٹھ لب زانو ہم رکہ دان جگر دان کلچہ سپز است تیلے</p>
<p>بیمیں سے شب است یقین دان زمرہ</p>	<p>بیمیں سے شب است یقین دان زمرہ</p>

	سزدهم چاردهم پانزدهم	
تیرمین چودهمین پندرهمین زخمفزان کسیر حسا منهدی بان زرم و غا جنک و گر کارزار		تین رات هی کنهین چساندین بهم تری ساگ آده تسبول بان اسلو بستیار بود آبر اشکار
	زنجیل و سندهی آید سوخته نام بهم قرنفل لونگ آید رنگ نام	
چھینکا آونک ہندوی ڈھیل ہی دینک دھنیا کشتراست محاسن اکھن عاج ہاتھی دانت باشد شاخ سینک کوکبہ جیش و حشم دان لکڑی است		توت فرصادست کھیرا باورنگ پروچوب زردوات آید سخن دان پلیسہ پروہم انگوزہ ہینک بام کنول رابدان نیلو سنراست
	بکر دیگر	
زخم و جراحت تو بدان گھاوہی		کشتی و زورق تو بدان ناوہی
	رہتی و سیما پارا جاسی ہندوی گوگرد کدھک مانے	
	بکر دیگر	
بم کی اثر سیراغ ہی کھوج قوس کمان است و گر سہم تیر		زارمی بکا ہندوی ہی روج ریج جو توشش بود و رو پیتر
	بکر دیگر	
نصرت ہم مستح نام جیت ہی		رسم و این شنو ازمن ریت ہی

توزیعی
ع
ب
س

<p>فارسی سمنج و عفاست تیز و کین پس پیل اد عذیب و چریر انجشک دان شب چرخش و نکاو زخک تو سنی تیز برن آمو جانے آمو بجه کبه غزال مین بھیری قوج مینڈھا ہم سسائز گوی</p>	<p>بجویر قانت کا نور ہی زریرو نسل نس ہندوی سیری بلخ جل کو کڑ مرغابی بخوان بر ضیم شیر نامہ روز جیتا ہی لٹکت ن ع ام ہی ہر ہی پتہ پتہ ہی لٹکت پوزنہ بندر حرس رچھہ آمدہ گیدر شعل اشتر آمد خچر و بھنیا بدان جاموش ہی</p>
---	--

بگردید

<p>یہ آد سوم بیشہ جنگل است</p>	<p>ہندوی مرغ را کو منگل است</p>
--------------------------------	---------------------------------

بگردید

ع
ب
س
ب
س

<p>ہم سکر کہ زھسہ نام دارد محبوب و جمیع ہی پیارا ہی چند گھن خسوف میدان</p>	<p>اسباب طرب دام دارد ہم بکسم و احتر است تارا ہم سورج گھن کسوف سخوان</p>
--	--

بگردید

<p>ساعت گھڑی پہر ہی پاس</p>	<p>شہر آید یاہ ہندوی پس</p>
-----------------------------	-----------------------------

بگردید

<p>دست برخن گنگن کہے پیل ہی خجال گلوبند کو تلڑی کہے اور خجال ہار گوشوارہ در ہندوی برنون کہن بھول دکان مینی ہان</p>	<p>پای برخن چوڑا کہے خوبی حسن و جمال بازو بند بھالی کہے جو پیر سنگار گوہر لوگو موتی کہے مونگھائی مرجان</p>
---	--

بگردید

<p>بدلے سے چواری سحاب</p>	<p>ایلا سٹیل چو کیچ سلاب</p>
---------------------------	------------------------------

<p>ہی زنگولہ گھنکر و جھمکے کا بھو مال خرینہ اور زمر و پنا کے کسوت جان لیا سر نام جبر اوئے مکال با شہد مرقع کہتا</p>	<p>انگہستی اگوٹھی کہے خاتم جان لکینہ شہ چراغ باقوت رہن سر ہی لباس طلا کندن سونا کہے زیور اچھرن کہتا</p>
<p>خواب ہر زاوہ جو کہے بھانچا کرسی تخت جولان ہی بیسٹری برق بجلے موج ہلور</p>	<p>برادر زاوہ جان بھتیجا خلف سپوت مخالف بیسٹری رعد گرج کہے گھن کھور</p>
<p>چمن قطع باشد خیابان کیاری مہر و بوم سے کہی دھبرتی داد و ستد ہی دنیا لینا خیر سہرا اور ہان زبان</p>	<p>گلستان ہم بوستان باغ باڑے قلعہ ہل ہی زراعت کھیتے خردل رائی ارزن چینا خیر پورہ سالہی جان</p>
<p>راندیوہ زال راڈھی بدان ہم کلانہ نام آہی مایے جان رسیدن ہندی کاتھان</p>	<p>چرخ رہے غلہ را پا گلہ دان پینچک نام پونی جاسے دوک نکلا سوت باشد ریمان</p>

کلیں زنگولہ گھنکر و جھمکے کا بھو مال خرینہ اور زمر و پنا کے کسوت جان لیا سر نام جبر اوئے مکال با شہد مرقع کہتا

بکر دیگر

بکر دیگر

بکر دیگر

بکر دیگر

سوسل ست معروف باون او کھلی	چوب دستہ سوسل ست خوش پھلی
داه کسینزک کہے چسپری	
دام جال جولان ہی سیڑھی	
شرم جیا در بندے لاج	حاصل کہے باج خسراج
طالع بخت جو کہے بھاگ	لجن سبرو دورم راک
	طلح کوون خسرو بالا موڈہ را
	بغض و خایہ بدلے اندہ را
مردہ نوید خوشتر بشارت	چشک ایچ اسپن اشاعت
دستک مندوی تالی جان	انگشک چشکی پیمان
کھنک چشکی نفاڑہ جمائی	جھیازہ کہے انگڑائی
عظمت چھینک آروغ دکار	فکک کسوتی جان عیار
آخر انجام ہی نیز متعام	انت بات ہی ختم کلام
مولوی صاحب سبرن پناہ	گیا بھکاری خسرو شاہ
رباع	
در صفت اظہار مانی اضمیر	
صفت سنبھل شاہ گویم	
مخروغم و در دل از تو دارم صدم	بی لعل لببت حریف درد دم ہر دم
زین کون چو ملولم من مسکین بچہ	آخر شود آرام گم کوی عدم

بنیان
پنجابی
قصہ
سویستی

الصفات بسم الله الرحمن الرحيم

رب و پروردگار پالین پاره
 دان رسول و بسپه پیمبر
 اب یون باپ اقم باور ما
 ولد و این پوت پور پسر
 اخ برادر بهندوی بهامی
 جانم و نوب چو لپنا دانی
 زیر جامه از اردان سسروال
 با پت باشد ریه و طریق و سبیل
 بانندی و دیک مطبخ و قدر است
 قاشق و مچج ذوئی است بدان
 قدم و ریحیل پایی پانون چرن
 گال رخساره و غنچه رخ است
 بصر و عین آکمه چشم بود
 بصره و جی روی و منبه دانی
 راع سیر سیر دانت دندان برن
 چسبه دان معقول و لسان و زبان
 هونته را نام شد شفت لب هم
 حاجب ابرو است هندوی بهون دان

صانع و کردگار دان کردگار
 چون کرد مرشد است چه رهبر
 چون سیاه است عالم و دانا
 پیشی و بنت و انیس دان دهر
 خواب و اخت بهن ما جاده
 سپ و دست تار پاکری خوانی
 معتقد و معجز او ز جانی بی قال
 نوله گوئی که گوید قوم و پیل
 برین و کینار چه سدر است
 نام کوزه سبو کله اینخوان
 لون و صنعت فام رنگ برن
 باجه و کرد و میت و جار چه حد است
 غضب و غیظ روس چشم بود
 فوه و دم و دهان و کله خوب
 بو حساب و شمار کبستی کن
 یس دقن چون زنج تو تهوری خوان
 سانس را گوئی هم نفس بهدم
 هم ملک بر ابر تو مرگان خوان

بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم

<p>نفس روح است و همه چیز بدان هست الف و مثام و مینی تاک کان چه مسمع و آذن گوی است پس کلیجا کیده جسکر میخو ان خلق و مخلوق چه مری و مزی کچھ کردن خلق چه چه بدبو ستره سونور کرب لے وان لخته زیره مزاره وان پتا زوده و آترب معاست بدان نیکو میث معده و لطن است ناف را نام تویدی و سیره و رک و روف چو ترست سرین مخذوران ہندوی سائھل زانووز کپہ نام کھٹنا شر نام کہنی است مرق و آرنج اسم انگلی است اصبع و انگشت چھاتی و صدر سینہ را دانند نام پستان ندی و چوچی دان باصیدہ ماتھا جہہ پیشانی</p>	<p>دل و قلب و حسا پیا چہ حسنان چون پیر زکی و طاع مسریا ک لب و عقل و خرد بدہ و ہوس پھیر اب اشش و ریم میدان جن و عفریت دیو بھوت پری حیرہ باشد قضا تو گدی جو پس سیر و طحال ملی خوان لاہٹ و کلب سگ بخوان گتا طرف و آوند باسن است ایجان روئی دان نام سینہ و لطن است ہیمان اسم تھیل و ضره ہندوی موٹا فریب ست سین پرچھا ٹین ست نام سیاہ و نخل چون شبانک و کعب ٹھا نکر پس رکاز است کھڑ پیر چہ کچ چھوٹھی است نام قبضہ و مشت پٹہ را ظہر و پشت میخوامند عقیب و پاشنہ تو اڑی خوان آگ نار آتش آب باو پانے</p>
--	--

منہ
 جمع
 ہندو
 کپہ
 سیر
 لختہ
 ہمان
 کعب
 کھڑ
 قبضہ
 پشت
 پاشنہ
 پانے

کتابتین غنیمت است و اینها را در کتب معتبره
موردی شرح شده

دخ و مخموم هسم نخاس و خان
 داژھی و ریش را نخاس خوان
 شعرو مویال و ظفر و ناخن نکمه
 عذب شیرین جلوه چه بلشبا
 قابض و رفت اینها است یک چیز
 دسم و چوب چکنا سنگر
 مالخ و شور بندوی که بار
 پس سلونا بلخ نکین و ان
 لال رطاب است سرخ بهم احم
 اصفر و زرد هندوی سیلا
 اسود و بسم سیاه کالادان
 رایحه راح و شسته بوی چه با
 بتن بوبوی پیت با پس بری
 مردک قره آنکه کی پتله
 کبوری مخف سقیف سر باشد
 شمر و زرد کاین کی لوسه
 رخ و بدان مسوژه لسته بود
 پهبارا نام صیت مغزود باغ
 نکاب و کله هندوی که جیلا

دود باشد هندوی و هو نوان
 سکت و موجه را بروت بدان
 مژه حکم و سواد و ذوق حش حکم
 نامض و ریش را بگو که نشتا
 بلخ را مگر کوب و کز و این
 پس زنجیت و عفن کبیل شمر
 حاد و تیزست چرپا بار
 یغ و بسینه تو پهبکا خوان
 ن سز باشد نرا و بسم اصر
 ازرق و بسم کبودان نیلا
 ابض و بسم سفید چیا خوان
 طیب و خوشبوی عطر حسیب سواس
 مسک و مشک است نام کتوری
 جنب پهلوه هندوی پسلی
 پنبه را نام ریش و بر باشد
 نام کام و خنک چه مالو بی
 چون لهات و طازره کوا بود
 هم دایره تو کوسه راج و چرخ
 جان و نیز بافتنه که پرا

چیت پنجا گوی است و عصب
عرق و رنگ نس و رید شیرمان هم
گوشت و لحم و بیض او باس است
شحم و پی و سمن بود چسبند
دم و خون نام لو هوت رکت
نیرو قوه زور و آب پران
عصر و آن شیخ نام است
لغم اندر دری هندی کف
پوست و حرم و قشر جلد و ارباب
نعل و کفش جوا بط کا که بدان
عصند و بازوست دند بهوجا
جسم و شخص و حسد ظلل حونا
نام گنیاست طیب و زیور
تو گلو بند عفت مالادان
دستوانه بیوار کنگن بین
گوچری پابرخن و خنجال
تاج و و بیهم انبر و سبک
نام چوکی سیر تخت اورنگ
سند است و وساده سنگها سن

لکری و چوب سزم است و صلب
شیرمان پرزجان و رید زوم
گاه تن و کلا عشب گها س است
استخوان باط عظم در عرس
قدرت و مژه دان تو ان و کت
سهم سیر قوس دهنک کمان
اسم صفی راجه پنجه ویت است
چون ایلی است نام راجه و کف
کمال و چپرا و چسکه رادریاب
کتف و دوش مو بدهر اینخوان
رسغ و بند دست چه پو پنجا
کالبد تن بدن چوانک و کیا
جلد پوشاک هندوی بنیستر
شقه و جبهه زیب یکا خوان
خاتم انگشتری انگوٹھی چین
باز سیکل بود حمل مثال
کله فلس و قلنوه ٹوپے
مالک و لغش چارهای بلنگ
تیکاکلیه بانس و ٹیکسن

تاریخ و کتب و کتب و کتب
تاریخ و کتب و کتب و کتب
تاریخ و کتب و کتب و کتب

کلمه و توفیق
نعمت الهی

چون نهالی فراخش بشیردوش
 تو گمبند فوطه پشکاخوان
 قریحه است و قنص چه کرنا
 دان کساورد اغبنا جاور
 شارق و تمس و بوح هم بیضا
 عین و خور هور سورج ایت لوس
 مروماه چاند و سوم بلال
 دُری و پنجم و کویب و شیر
 هست کیوان زحل سنیچ نام
 بدو را تیسر و هم عطارد گوی
 چون سماک و سما فلک شناس
 جانب و طرف و سمت و صوت چنت
 هست قدام و قسبل و پیش گو
 راست و میمنه عین دانسان
 فوق و بالا زری و سب از او پر
 تحت و نیچ نشیب پائین زیر
 خالص و عین محض و بخت ترا
 سنده و عام و خول و حو و سیال
 شهر و ماه و مهینه چاند چو پاس

سور باشد لحاف بالا بوش
 بوا و بجهول
 بکه بند از ارونا و اوان
 قطع و زرقعه پارچه طکرا
 ابر و غم و سحاب عین باور
 مهر و خورشید و اقباس و کوا
 بر سبت مشتری است هم حرس
 در کمی گوی بدردان بکمال
 روشن استاره تاره چه اختر
 پنج و پنج منگل و بهرام
 زهره نامید نام بکر جوی
 اسمان و سپهر و چرخ اکا کس
 سوی او ربانندی و کثیر امت
 خلف و بعد و پس پسین با چهر
 میسره چون شمال و چپ بانیان
 هست چون پاسخ و جواب او تر
 مکت و لبت و دزنگ و برابر
 گمانت و گمراهی هم جریح در
 بر پس مورث بیت و صنم شمال
 نیویسیا دین بنا و اسکاس

روز و یوم و نهار و دین دیو
 قسم و بخش و نصیب و حظ بهره
 ساعت و صحن و نوبت و آمان
 سحر و بادیاد بخش و صباح
 ظهور جان و مکان مقام و مقر
 در و دروازه باب و درب و دروار
 قح و کاس و قصه جام و امان
 رو کله نخل و درخت و دونه شجر
 زهره و ورد و ققاح و گل بھول
 بند و جت تخم و انبرج بدان
 فرع و غصن و قضیب شاخ و آل
 بھوک جوع و گرسنگی دانند
 روئی و خیزمان را گویند
 بست کھانا طعام طعم خورش
 عربی فارسی است بخند اماج
 بام کھون است خط بر کسبدم
 بست چاول از برنج بخور
 زانچه بایس و عس مسور بدان
 دخنه آرزین هندی وی چنبا

تاریخ
 معنی و نسبت

کمال خوان

شب و شبگیر و لیل و رین چویش
 حصه و فوز و بخت حد بخشه
 بار سنگام و وقت آن و زمان
 سباج و شبامست چون مساور و آ
 دار بیت و سرد او خانه چه گھر
 تنجیه در چو مصرع است کوار
 روضه بستان ارم حدقه و باغ
 پهل بر و بار قطف کمره مشر
 اصل و بنج و کند و جڑ بول است
 کھنلی و حسته را نوازه بخوان
 آخر انجام و عاقبت چه مال
 پیاس تیش تشنگی عطش خوانند
 طبق و طست تھال را جویند
 سالبا دان ادام نان خورش
 سوغ و حل و جواز چلن رواج
 کولی و ما پھدان کن و هم حجم
 تو بنوماش و مونک قلت شتر
 از دریا ماش و مج سے خوان
 پھو محض ز خود شناس چنا

معنی و نسبت
 تاریخ
 کمال خوان
 معنی و نسبت
 تاریخ
 کمال خوان
 معنی و نسبت
 تاریخ
 کمال خوان

جنت است و جهان بهشت چه سرک
 قصه اسطوره داستان و نگر
 بلده مصر و مدینه شهر و نگر
 نقل تالاطلم و دیرنگ
 بست تالی کلیب و مفتاح
 پلیران ترازو و قسطاس
 بان دراپون ریح دان و هوا
 ما تباب است تخت چه شتر
 چک و پرتو و فروغ شعاع
 عمل و طرم و از می شهد ضرب
 تیزویات چیست برگ و ورق
 پرکیت و ظاہر و عیان پیدا
 عقده و سده استبان دلیز
 کسی است و سفینه چاره ناو
 تھوڑا کم اندک و سیر قلیل
 فرس و اسپ و رخس چه کھوڑا
 انتر و بغسل ہندوی چنبر
 معز شاة است پھوڑی بکرے
 صھدع و وزغ و غوک و بگ بیدک

کتاب الفہرست
 جلد اول
 صفحہ ۱۲۳

بھڑا ذنب و سید و سیر جان گرگ
 چون کہانی نسا است و خمر
 معبر و گھاٹ چیست جای گذر
 لیکن و خار و قتل برنگ
 رستگاری کت بخت فلاح
 کاکو کاغذ و ورق قرطاس
 پھوڑا ندھی محبار و سنج و ہما
 چاندنی دھوپ دان فی و کرما
 بوزہ در ہسره چه بنید شعاع
 ڈھوڑھنا جستن اللماس طلب
 چون سپو و پینہ خوی و ورق
 مخنی و باطن و مھسان چه ہما
 موت و پیشاب و بول شاشہ مینر
 بیل شور و تھرسن شور چه گاو
 ہست و کج ہامی است بیل چیل
 زوح و جفت است شوی چه جوڑا
 گدہا باشد حمار نامہ حق خبر
 گالیان کبوت چه کرطب
 گوڑ و ژوار دست صنغ ملک

کتاب الفہرست
 جلد اول
 صفحہ ۱۲۳
 کاشا جرم
 گویند از قاصد و کج
 معنی و لفظ چو
 قرآن چیست
 دانش تھم جوڑا
 انجالیہ کا عقول
 فیما بھمال
 صفحہ ۱۲۳
 دھوڑھنا کج
 صفحہ ۱۲۳
 کاشا جرم
 کاف اندکی معنی
 خورک ہری نوری
 گویند از قاصد

پان و تان بول و برگ تسبول است
 بندوی دینه گو سبند و غنم
 بهینس جاموس گاومش بدان
 جدی بزغال چیت بکر و تان
 سوچ و آسان صیت سهام و دم
 سیکه و عطا نصحت پند است
 شمه و داب و شمشه بجمیر
 دغ و ذریان گذار سندی چھوڑ
 رونار اگریه و بکا گویند
 سخت و صعب و شدید کراجان
 ضرع و پستان چار پایه چین
 خدو با هم سبان و گیر چه لب
 رقیق و آب دهان رال بود
 سیرشی دھوم دو پدا با طغیان
 دژره کا و ریس و زیس کنگنی دان
 عمل است و پیش بمعنی جون
 کیک و برغوث نام سپودان
 تدمی آید بلخ جراد و سبو
 ذوب و تیر و عشق و عقیان

فصل پنجم در بیان
 بعضی از کلمات
 و اصطلاحات
 که در این کتاب
 آمده است

ثمن و قیمت و بجا مول است
 زادن و کشا و لاده جهم
 بھیرا نام ضبان و مشن نخوان
 برتہ آہو عنزالہ ہرنوٹا
 دکھہ چہ رنجت و محتاسات و الم
 غرم و تان وان نکر امہ چہ ڈنڈست
 دیدن و سبج خوبی و عادت کیر
 چوشتی و ذرہ نکلہ مورچہ مور
 ہانسی و ضحاک خندہ راجوند
 لین و نرم راتو پولا خوان
 مال و کالا متاع و رخت چین
 موضع و قریہ کا نو آب و دیہ
 اہم و کنگا کنگا لال بود
 دو بس اٹم و کینہ زہ عین
 جڑہ نشخوار را جگالی خوان
 پنج آرڈل کینہ سفله و دون
 چون قرا و کینہ تو چپڑی خوان
 خصم دشمن عدو تو بیری جو
 عین و زرسام را تو سوا خوان

قنده و نسیم و نقره چه روپا
 زس و تانباغاس رادانند
 رنگ باشد رصاص چه ارز
 آنگ آب سبز بهندوی سیا
 جو پاراست زینق و سیاب
 شیشه و آبگینه کاغذ زجاج
 قهوه و قرقف و عقار شراب
 زینک و می مدام و مل صهبا
 فاطمه کل جمع جمعه
 بل و فلکس و فلوس چه سیا
 نام دندی عمود شاهان
 اویش اشتربو ایل چه کل
 چاو اینیه آرزو ارمان
 و صب و جمع داو و چه بیط
 لقب و اسم و نام ناو بگو
 عبد و ملوک بنده چه چیرا
 چاکری و طازمت سیا
 عیب انگور و کله رادان
 ناز چون انار دان زبان

کیزی

معین دین هندوی کپ
 لوه و آبن چه در خواستند
 صفر کانیست روست روین نیر
 کیسه و جیب کوچیکه و کپ
 پونجی و لایه است قشینه لصاب
 باهی دانت است پیل دندان عاج
 راج و راق و رقیق خمر سیاب
 باوه بده گو چه چون بنید طلا
 سب و شب بھنگری جوزاج وزیر
 کله این چنین گو ایسا
 کله پلڑا بیارسی پله خوان
 چون امید آس دان رجا و ایل
 او کهد و وار و دوا دربان
 از و حام و هجوم انبه و بھیر
 جرب و لقب کرد و کپاج شنو
 مالک و خواجه کھرا و آیا
 فاکه و میوه بهندوی سیا
 تین و انجیر و کیسه سری خوان
 آبی و بهی سفیر جل خوان

دان نظری
 است که
 در این سخن
 و همین شمه
 و مثال آن نیز
 و آن را نسیم
 و چه در بعضی
 از این
 بر زبان
 چه
 و بیاید
 و

سیو تفاح را بدان چون سب
 بود و فرساید توت را می خوان
 دان چورا بود تهر حشر ما
 ناریل نار حیل جوزا لهند
 گردگان چار معنی جوزا که زوت
 جانپهل جوزا بویه جوزا الطیب
 هست دایو غه تریزو تر لوز
 نام گگری خیار زه قشا
 قرع و دیا کدو بود گبیا
 تهر بندی و محمدان املی است
 آریغ آریغ هم خنایست و کار
 وضع و طرح است هم آواچه سهاو
 دشمنی نفس و کین عداوت بیه
 ست کوا غراب زباغ کلانغ
 چون شتر مرغ اونٹ پاؤن نعام
 گکڑاچه خروس هم دیک است
 باکیان و دجاجه چه مرگ
 ضر و عصفور جزا چه گنجشک
 رمص و حرک چشم هم چیس

شکل و رنگ
 شکر و نمک
 شکر و نمک
 شکر و نمک

صیر سنو که فارسی است شکب
 چون بچورا ترنج و آتج دان
 فسق و سینه را گو پستا
 خیره و شوخ و همیشه زید لوند
 طلع و در کرمی بود هم کوٹ
 شیر و شیر هم عصیر و تلب
 هم چو بطخ حشر زه خربوز
 قند و باد رنگ چه کھرا
 هم چو تقطین مزد به پیشا
 خیر و عنین و مسطه لالت
 صف جماعت النک و رسته قطار
 عدل و انصاف و داد دان سیاو
 دان بکیر و پر زده است چه طر
 چه کارا چه فرصت است فراغ
 دان ریوا کبوتر است حمام
 شک و نخچه قریه هم خیک است
 کوچ باشد کلنگ چه کرک
 آن بود مع آب چشم چه اشک
 ریش و دهب شطیه چه هوس

در اصل بر سر کالی بود ای نورکی صلی سل شده ۱۱ حلال

فریاد
 م
 کوه کوه کوه

دایره حلقه کبندل و گھیرا
 سخره بهاند بازل و طنناز
 اعور و کور هندوی کلمان
 فاقده هیل را الچی دان
 نام نرگس چوز حس و عبهر
 و کسمه و بسیمه ورق نیل بود
 بریق و بلی است از بکجا یارا
 ساز و مزمار از غننون باجا
 بغتت ناگهان اچانک دان
 چون شجاع و دلیر باسل سور
 از محمد صاگر گشت تمام

تذکره دکان محمد وزیر در ان کتب و کتب

اچول است و دوین چر ڈھیرا
 بسایه جوثر مکے بز باز
 چیتت بهرا کر و اصم بدن
 لونک را میثکب و قز نقل جوان
 کر کم وز عرفان بود کیسه
 سیوشده بندی وز نجیل بود
 فاره و موش هندوی چو با
 ملک و پادشاه چه را جا
 مینت سیت است رایگان مجان
 هست پرتو بان وزیر هم دستور
 شد لغات السعد این را نام

هر که خواند دعا کند او را
 بدل و جان روا کند او را

تمام شد نسخه لغات السعد در بندر معموره بمبئی
 علی ید احقر العباد محمد اسمعیل شیرازی تاریخ شهر
 ذی القعت الحرام ۱۲۱۷ هجریه مقدسه مطابق ۱۸۷۱
 عیسوی

مَا شَاءَ اللَّهُ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ

الحمد لله

درین زمان کتاب **نصاب الصبیان** برای تعلیم متدینان
بسیار نافع بود و بنا برین در حل لغات و تسهیل الفاظ کتب لغت مثل قاهر
و صحاح و صراح و منتخب اللغات و مؤید الفضلاء و مدار الافاضل و کشف اللغات
و فرنگ جهانگیری و فرنگ رشیدی و برهان قاطع و غیر آن و نشر و نصاب
مانند ولی و شت بیاضی و قهستانی و غیره رجوع کرده بکمال صحت و استقامت
مقبول بارگاه کریم جناب قاضی محمد ابراهیم بن قاضی نور محمد رحم مغفور باطل
لمتحات ولی و شت بیاضی که خالی از فائده نبود و روزگاری برای ایجاز و اختصار
کتاب مصنف بحروف نوشته بود و در جدول برجاشیبت شده

در ماه رمضان المبارک سال ۱۲۹۱ هجری مطابق

۱۸۷۵ عیسوی علی طبع پوشیده

دعوت سانه بر جاده ظهور

قدم بناوه

در مطبع حیدرآباد مطبوع شد

بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم

بی گوید ابو نصر فریبی این مصرع احوال است ۱۲

حسد فاذة و حذ فاسده ما حرکت الشمال الحقل الیقین و حرکت الشمال الحقل الیقین
سکون و ثوابی انحراف است که در باطن است و در آنجا که در باطن است و در آنجا که در باطن است

که شایان را پیش از تعلم لغت رغبت می افتد با شعرا فارسی چون
این مصرع از کتاب است

خوش آمدن شعر طبعهای موزون را غنای است و تسلیم لغت

کلید همه علمهاست پس تسد ری از وی نظم مردم تالی تکلف یاد گیرند
بعضی می گویند که تسد ری

و چیز بیت که ضابط بود مردم هر چیزی را از علوم متفرقه در میان این قطعا

و را و مردم تا بنوشتن و خواندن این نسخه هر کس را رغبت افتد چون

این مجموعه دو بیت بیت آملان انصاب الصبایان نام مردم

بسم الله الرحمن الرحيم
هوالمستعان
بسم الله الرحمن الرحيم
بی گوید ابو نصر فریبی
حسد فاذة و حذ فاسده ما حرکت الشمال الحقل الیقین و حرکت الشمال الحقل الیقین
که شایان را پیش از تعلم لغت رغبت می افتد با شعرا فارسی چون
خوش آمدن شعر طبعهای موزون را غنای است و تسلیم لغت
کلید همه علمهاست پس تسد ری از وی نظم مردم تالی تکلف یاد گیرند
و چیز بیت که ضابط بود مردم هر چیزی را از علوم متفرقه در میان این قطعا
و را و مردم تا بنوشتن و خواندن این نسخه هر کس را رغبت افتد چون
این مجموعه دو بیت بیت آملان انصاب الصبایان نام مردم

بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم

القطعة الاولى في بحر التقارب المشتمل المقصود

ببحر تقارب تقرب نامی
 فنون فنون فنون فنون
 الهت والله ورحمن الهی
 سما آسمان ارض و خراب زمین
 سقر و وزخ و نار آتش ولی
 ریه شش قفا حیره و وجه روی
 شفت لب لسان چه زبان هم دهان
 فرس سب بغل آستر و سرج زمین
 جل مرد و مرآة زن و زوج حفت
 قنات کایت و غلب آب خوش
 کران عود و ربط و ترشیر عود

بدین معنی سبب از نامی
 چه گفتی بگو ای مهول ربای
 دلیل است ماوی تو گو رهنمای
 محل و مکان معان است بجای
 که هست بهشت آنرت انشای
 می زان عقب پایشه بغل مای
 بدو جارت و دست و حلقوم نامی
 بعیر شترست و جرس چه درای
 غنی مالدارست و مشکین گدای
 پوینوی چشمات است لای
 ولی سخن جنگ است و فرمانمای

ببحر تقارب تقرب نامی
 فنون فنون فنون فنون
 الهت والله ورحمن الهی
 سما آسمان ارض و خراب زمین
 سقر و وزخ و نار آتش ولی
 ریه شش قفا حیره و وجه روی
 شفت لب لسان چه زبان هم دهان
 فرس سب بغل آستر و سرج زمین
 جل مرد و مرآة زن و زوج حفت
 قنات کایت و غلب آب خوش
 کران عود و ربط و ترشیر عود

ببحر تقارب تقرب نامی
 فنون فنون فنون فنون
 الهت والله ورحمن الهی
 سما آسمان ارض و خراب زمین
 سقر و وزخ و نار آتش ولی
 ریه شش قفا حیره و وجه روی
 شفت لب لسان چه زبان هم دهان
 فرس سب بغل آستر و سرج زمین
 جل مرد و مرآة زن و زوج حفت
 قنات کایت و غلب آب خوش
 کران عود و ربط و ترشیر عود

ببحر تقارب تقرب نامی

ببحر تقارب تقرب نامی
 فنون فنون فنون فنون
 الهت والله ورحمن الهی
 سما آسمان ارض و خراب زمین
 سقر و وزخ و نار آتش ولی
 ریه شش قفا حیره و وجه روی
 شفت لب لسان چه زبان هم دهان
 فرس سب بغل آستر و سرج زمین
 جل مرد و مرآة زن و زوج حفت
 قنات کایت و غلب آب خوش
 کران عود و ربط و ترشیر عود

عقیق و حضور و وسیع پارسای	ن	میزی راستی کذب و قریه دروغ	ن
و گرو ترا طاق و ان طاق تابی	ب	بلد کوره را شهردان ششم ماه	ن
ثبوت و بل و بود و مل و اسے	ع	تسین چپ بها و بهار و شسته	ن
بود و ذک و المعی تیز رای	ب	مخپون ثبوت چشم و بلیدت کند	ع
سزا دارا گنبد و اول و رای	ن	حقیق و جدیر و قسین و حرری	ع

القطعة الثانیة فی بحر المبحث الثمن المقصور

بغ تو بر فلک و لبری بر تابان	ب	زهی بگلشن جانها قد تو سرور و روان	ن
بگویی محبت این بحر را خوش بخوان	ب	مفاعیلن فعلا تین فاعلان فسلات	ن
فنی خفیف جوان و سبک نفسی گران	ع	ضیا و نور و ساروشنی افق چیران	ع
تبعین سیم و زجاج آنگیزه معدن گران	ع	و نوب ز رست و قدید آسین و سانس ارزین	ع
حلی است ز پور عالی گران رخصت از زان	ع	نحاس و صفر و روی و آلیک است سرب	ع
مجنون و نه سیر ستم و ترقوس کمان	ع	براز و سف و حسانت و غضب و صامتین	ع

در بیان معنی کلمات و اصطلاحات و تفسیر الفاظ و عبارات و توضیح در بیان معنی کلمات و اصطلاحات و تفسیر الفاظ و عبارات

در بیان معنی کلمات و اصطلاحات و تفسیر الفاظ و عبارات و توضیح در بیان معنی کلمات و اصطلاحات و تفسیر الفاظ و عبارات

عنه في قوله تعالى وادعهم الى صراط مستقيم

<p>وتمت كندولي الفصل وبعثت كندوليان كلو مستك و موت مرگ و موزه توان قاضه رينه زرينج و هو و خسر زبان سواع و لات و نسات مست نامهاي تان و شن بيت و و ثني بت پرست و ال همان و ترزه آمد و معراض تير گز ميدان</p>	<p>عصب لي و بليو نوت و درغ زره عجان و نفع و قمام و سبا و هج غبار حشاشه باقن همان و عراضه ره آورد يثوت و نسر سويت و بعل و وعزي مستر و نعب نعب ان و حيت و مطاعت بد نشانه عرض هم ضيقه ز گهرت</p>
---	--

عنه في قوله تعالى وادعهم الى صراط مستقيم

القطعة الثالثة في بحر الرمل المشتمل المحذوف

<p>غنچه از رشك و مانع مينورد خون جگر خيزد و بحر مل اين قطعه را بر خوان بر نوب جامه رزق و نسي زا و توشه باب و حسن حولي قبح زشتي جانف خشك و طرب تر حيه مار و حوت ماهي طير مرغ و ريش بر</p>	<p>اي بياركي ميانست همچو موني در كم فاعلاتر فاعلاتر فاعلاتر فاعلن چيدگرون صدر رسيدن كه ز نور اس سر عرش هفت و بيت خانه كحل سمره مل ريك و نبت معجان سيدگرگ و سنج پيش خانه موش</p>
--	---

عنه في قوله تعالى وادعهم الى صراط مستقيم

فمن غلبت عليه الحمية فمن غلبت عليه الحمية فمن غلبت عليه الحمية	من غلبت عليه الحمية فمن غلبت عليه الحمية فمن غلبت عليه الحمية
فمن غلبت عليه الحمية فمن غلبت عليه الحمية فمن غلبت عليه الحمية	من غلبت عليه الحمية فمن غلبت عليه الحمية فمن غلبت عليه الحمية
فمن غلبت عليه الحمية فمن غلبت عليه الحمية فمن غلبت عليه الحمية	من غلبت عليه الحمية فمن غلبت عليه الحمية فمن غلبت عليه الحمية
فمن غلبت عليه الحمية فمن غلبت عليه الحمية فمن غلبت عليه الحمية	من غلبت عليه الحمية فمن غلبت عليه الحمية فمن غلبت عليه الحمية
فمن غلبت عليه الحمية فمن غلبت عليه الحمية فمن غلبت عليه الحمية	من غلبت عليه الحمية فمن غلبت عليه الحمية فمن غلبت عليه الحمية
فمن غلبت عليه الحمية فمن غلبت عليه الحمية فمن غلبت عليه الحمية	من غلبت عليه الحمية فمن غلبت عليه الحمية فمن غلبت عليه الحمية
فمن غلبت عليه الحمية فمن غلبت عليه الحمية فمن غلبت عليه الحمية	من غلبت عليه الحمية فمن غلبت عليه الحمية فمن غلبت عليه الحمية
فمن غلبت عليه الحمية فمن غلبت عليه الحمية فمن غلبت عليه الحمية	من غلبت عليه الحمية فمن غلبت عليه الحمية فمن غلبت عليه الحمية
فمن غلبت عليه الحمية فمن غلبت عليه الحمية فمن غلبت عليه الحمية	من غلبت عليه الحمية فمن غلبت عليه الحمية فمن غلبت عليه الحمية

هذا كتاب في الطب النبوي
الذي ذكره رسول الله صلى الله عليه وسلم
في الحديث والقرآن الكريم
والسنة المطهرة
والله اعلم بالصواب

القطعة الرابعة في حبر الجنت المشتمل المقصود

هذا كتاب في الطب النبوي
الذي ذكره رسول الله صلى الله عليه وسلم
في الحديث والقرآن الكريم
والسنة المطهرة
والله اعلم بالصواب